

Pædagogisk læreplan for Kantatehuset 2020 - 2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Indhold	2
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Pædagogisk grundlag	6
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	7
Pædagogisk læringsmiljø	10
Samarbejde med forældre om børns læring	13
Børn i udsatte positioner	14
Sammenhæng til børnehaveklassen	15
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	17
Inddragelse af lokalsamfundet	17
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	18
De seks læreplanstemaer	20
Alsidig personlig udvikling	20
Social udvikling	22
Kommunikation og sprog	24
Krop, sanser og bevægelse	26
Natur, udeliv og science	29
Kultur, æstetik og fællesskab	31
Evalueringskultur	33
Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan	35

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Kantatehuset er en selvejende daginstitution, der har driftsoverenskomst med Herlev kommune. Kantatehuset er en integreret institution, der har til huse i en gammel villa. Kantatehuset er normeret til 10 vuggestuebørn og 24 børnehavebørn. Kantatehuset er konstant i en dynamisk proces, hvor refleksion og læring altid er under udvikling.

Kantatehuset er en institution, hvor trivsel og læring er med til at skabe udvikling og dannelse. Hvor læringsrummet altid tager afsæt i børneperspektiv og medbestemmelse. Kantatehuset er en institution der vægter, musik/rytmik, bevægelse og natur højt.

Vi gør flittigt brug af vores legeplads, hvor vi udforsker udelivet, naturen og mærker på vejr og vind. Vi har et lille naturværksted med hammer, søm og fiskenet til mosen mm. På børnehavens legeplads har vi en bålplads som vi jævnligt benytter. Vi bruger lokalmiljøet ved både en tur på vores ladcykler eller en gåtur i området.

Sang, musik og bevægelse er en fast del af vores hverdag både ude og inde. Vores motto er, at læring skal være sjovt.

Vi er en institution hvor børn og forældre bliver mødt af engagerede og empatiske medarbejdere. Kantatehuset har bl.a. to personaler, der har diplomuddannelsen, som faglige fyrtårne. Deres viden udbredes til resten af personalet, således at alle medarbejdere altid har muligheden for at få løftet deres faglighed. Denne faglighed er i spil hver eneste dag, i samspillet med kolleger, forældre og særdeles børnene, som kan være sikre på, at deres læringsrum tager afsæt i deres perspektiv og udviklingstrin. Det pædagogiske personales fornemmeste opgave er at sikre, at barnet får lov til at udvikle sig med respekt for dets personlighed, og med den guidning det har behov for.

Børnenes dag følger nogle overordnet rammer, der er med til at skabe tryghed og ro. Samtidig følger husets aktiviteter og projekter også årets gang. I Kantatehuset får børnene en sund og nærende kost. Vi har vores egen køkkendame som står for daglig mad til alle.

Vi vægter samtidig højt, at alle mødes med et smil og et hej når dagen starter og slutter. Forældrene har rig mulighed for også at lære hinanden samt børnenes kammerater at kende via aktiviteter i huset, legeaftaler, deltagelse i forældremøder samt arrangementer i huset.

Vores indretning i vuggestuen og børnehaven både inde og ude er indrettet så alle kan færdes

sikkert og trygt, med udfordringer for hvert alderstrin. På legepladsen er der mini-legetårne, rutsjebane, kravle-bakke, små huse, sandkasser og kørebaner. Vi har også en bålplads i børnehaven. Om sommeren har vi solsejl og fugleredegyng, som børnene kan hygge sig sammen i, når de har brug for en pause.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn: Det at være barn har en værdi i sig selv. Derfor værner vi om det enkelte barns ret til at være barn, med retten til at være forskellig og til at udvikle sig i forskellige tempi. I Kantatehuset vil vi sikre, at der er plads, tid og ro til at være barn, hvor netop et nært og tillidsskabende miljø kan give det enkelte barn nærvær og tryghed til at udvikle sig.

Børn er medskabere af egen læring, netop derfor er børnenes bidrag, i det pædagogiske arbejde, væsentligt, både når der er tale om vokseninitierede aktiviteter, spontant opståede situationer, leg og rutiner. Ved at inddrage både det enkelte barn og fællesskabet i beslutninger, gør at barnet føler sig set, værdsat og forstået.

Dannelse og børneperspektiv: Begrebet dannelse refererer til en dybere form for læring, hvor barnet har mulighed for at forankre værdier og viden i egen personlighed. Derfor ligger vi vægt på, at vores pædagogiske læringsrum, skal være sådan indrettet, at det inviterer barnet til at være aktivt deltager, så børnene er medskabere af egen læring via demokratiske sammenhænge. Læringsmiljøet skal med udgangspunkt i børneperspektivet, understøttes af den pædagogiske tilgang til læringen.

Leg: Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring samt udvikling. Legen er med til at fremme bl.a. fantasi, sprog, sociale kompetencer og selvværd. Vores pædagogik, i Kantatehuset, tilrettelægges på en sådan måde, at det pædagogiske personale henleder opmærksomheden på, hvordan legefællesskaberne udvikler sig. Løbende reflekteres der over, om læringsrummet er med til at inkludere, hele eller dele af børnegruppen, trods de forskelligheder, der altid vil være i en børnegruppe.

I Kantatehuset vægter vi legen højt, da legen har en fundamental betydning for en sund personligheds udvikling. Når børnene leger selv har det en utrolig virkekræft, og alt der foregår af lyst og egen motivation, helt uden vi voksne har bedt om det.

Vigtigheden af, at børn har plads og mulighed for at lege, kan ikke betones nok. I legen indhenter barnet erfaring, og det udvikler sig og det tilegner sig viden og sociale færdigheder. Kort sagt: gennem legen foregår den største del af børnenes læring.

har vi i Kantatehuset talt om det med at have høje stemmer, små stemmer og hviskestemmer. Dernæst har vi sat børnene i en rundkreds og startet med at hviske et ord eller en lille sætning i barnets øre, som derefter skal hviske det videre til sidemanden og så fremdeles. Når ordet er nået hele cirklen rundt, siges ordet højt, til stor morskab for alle. Det er ikke altid, at ordet er ens, men i fællesskabet er der skabt et nyt ord, vi har leget sammen og brugt noget, som ellers er lidt svært i børnegruppen, og der opstår en spontan leg.

Rammesat leg:

Den voksnes rolle er at gå foran og med den pædagogiske hensigt i baghovedet vise legens værdi. Den voksne kan udvide legen til at gå ved siden af hvor der støttes og vejledes. For til sidst at kunne træppe sig selv ud af legen og gå bagved, så børnene kan lege legen selv. Legens værdi kunne fx være: at inkludere et barn i fællesskabet, skabe nye relationer mellem børnene, få øje på hinanden eller styrke gruppens fællesskab.

- Eksempel fra vuggestuen: Når børnene leger i køkkenet, kan der nemt blive uenighed om hvem der skal have diverse køkkenting. Her kan den voksne gå ind og blive en del af legen hvor der guides således at legen får nyt liv og børnene bliver set, hørt og anerkendt i samspillet med hinanden.
- Eksempel fra vuggestuen. Der holdes samling og børnene skal skiftes til at vælge den sang, de skal synge. Den voksne sætter rammen og børnene øver sig her i at vente, lytte, deltage selv om det er en anden, som har valgt sangen, der skal synges. Den voksne er opmærksom på hvilke børn der vælger, hvilke børn der skal støttes lidt i sammenholdet og de børn som deltager aktivt i samlingen.
- Eksempel fra børnehaven: I børnehaven er legen ofte rammesat, da det er gennemgående, at gå foran, ved siden af eller bagved, for at skabe et pædagogisk læringsmiljø. Dette kan fx være, når der skal bygges, skabes og kreeres med forskellige materialer. Børnene holder for eksempel af, at bygge kuglebanetårne. De oplever dog, at tårnet ofte vælter – her går den voksne ind og samtaler med børnene om, hvad der skal til for, at tårnet bliver mere stabilt. Børnene samarbejder om at skabe det stabile tårn – med råd og opmuntring fra den voksne. Slutteligt lykkedes det børnegruppen at bygge det endelige stabile tårn og den voksne afrunder ved, at tale om, at det lykkedes så fint fordi børnegruppen er lydhør, prøver sig frem og samarbejder.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Kantatehuset er indrettet på en sådan måde, at der naturligt er og kan skabes forskellige læringsrum, således at der både er rum til spontane – og pædagogiske planlagte aktiviteter. Når rummene indrettes tager vi udgangspunkt i børneperspektivet. I vores pædagogiske planlægning, sikrer vi, at der er plads og mulighed for udvikling/læring for alle, uanset hvor man er i sin udvikling. Vores pædagogiske tilgang sikrer at vi kommer rundt om ”hele” barnet og skaber plads for stimulering af sanserne. Børnene inddeles i grupper ved samling, aktiviteter, spising, garderobebesøg mm. Her er der mulighed for at børnene kan spejle sig i hinanden. Eksempelvis deles både børnehavebørnene og vuggestuebørnene i mindre grupper. Dette for at sikre at alle børn bliver hørt og kan guides i det omfang der er behov for det; De små opdeltede grupper gør at der skabes ro og mulighed for at arbejde både individuelt med det enkelte barn og med gruppen. Et eksempel: ved dialogisk læsning både i vuggestuen og børnehaven, skabes der, på denne måde, mulighed for at tage afsæt i det enkelte barns udviklingszone, og derved få skabt rum for sprogstimulering. De små rum i rummet, styrker barnets mulighed for at skabe relationer i både det lille- og store fællesskab. Eksempelvis ved børneinitierede lege, hvor barnet ud fra egen formåen, har mulighed for at styrke sit selvværd og selvtillid, ved at kunne invitere, andre ind i den relationelle leg og samtidig kunne styrke sproget i den samskabende dialog.

Derudover bruger vi udelivet og vores legeplads til, at udvikle og stimulere børnenes bevægelse, da vores legeplads er indrettet således, at hele kroppen bliver bragt i spil. Hver fredag starter vi opvarmning på legepladsen, hvorefter alle børnene havebørnene er ude og løbe i lokalområdet, dette er med til, at understøtte børnene i deres motorik og det sociale samspil der opstår, når børnegruppen deltager i en vokseninitieret aktivitet. Ydermere er udelivet også med til, at stimulere børnenes alsidige personlige udvikling, hvor barnet her får en oplevelse af, at kunne noget det ikke kunne før. Eksempel: det at undersøge og samarbejde om at finde snegle, og derved opdage at man pludselig tør tage sneglen op i hånden, som man ikke turde før; netop i dette eksempel opmuntre fællesskabet den enkelte til at udforske egen formåen.

I Kantatehuset er det pædagogiske personale bevidste om at deres indlevelse og tilgang til børnene både handler om det verbale og nonverbale, for på denne måde at skabe mulighed for læ-

ring, udvikling, trivsel og dannelse.

Vores pædagogiske læringsmiljø finder sted hele dagen, derfor har vi valgt herunder, at lave dagens gang med en tilhørende forklaring på vores pædagogik i hverdagsrutiner og overgange

Dagens gang:

I vuggestuen:

6.30 – 8.00: fælles morgenmad eller stille lege med de andre børn og voksne

8.00: går børnehavebørnene i børnehaven I vuggestuen tilbydes både rolige aktiviteter samt lidt mere motorisk udfordrende lege

8.45 – 9.00 formiddagsmad: Vi har under måltidet fokus på selvhjulpenhed, børnene kravler selv op på deres plads, og hælder selv vand/mælk op i deres kop. Vi øver sprog og sociale kompetencer, når både børn og voksne benævner, hvad de gerne vil have samt når de hjælper hinanden, ved at sende kanden med vand videre til den næste.

9.00 – 10.30 aktiviteter, tur eller legeplads: Der tilbydes forskellige aktiviteter ud fra børnenes spor, samt nærmeste udviklings zone. Der igangsættes aktiviteter ud fra årets gang, så som traditioner, årstider osv. Her er vi som voksne opmærksom på vores barnesyn, børnefællesskaber, leg, dannelse og læring.

10.30 – 10.45 Samling: Vi samles på madrassen, hvor vi synger, læser historie, kikker pegebøger mm. Indholdet kan variere men sproget vægtes og genkendelig og nærvær gennem sang, leg og fagter er gennemgående temaer. Derudover er der en stor grad af medbestemmelse, vente på tur og koncentration da børnene selv på skift er med til at vælge sang.

10.45 – 11.00: oprydning, vaske hænder og gøre klar til frokost. Her arbejder vi med dannelse og rutiner så som, at vi skal rydde op efter os selv, når vi har leget med legetøjet, samt at vi vasker vores hænder inden vi spiser-det er rutine, der følger os resten af livet og nogle gode grundsten at få lagt i en tidlig alder.

11.00 – 11.45 frokost: Vi har under måltidet fokus på selvhjulpenhed i det omfang det enkelte barn kan. Børnene kravler selv op på deres plads, øser selv vand på i koppen og børnene øver sig i at øse mad op på tallerknerne. Vi øver sproget og vores sociale kompetencer, når børn og voksne benævner hvad de gerne vil have samt når de hjælper hinanden. Børnene rydder op efter sig selv, sætter kop og tallerken på bakken og lægger sin hagesmæk til vask.

11.45 – 12.00: Vi går på badeværelset og gør os klar til at sove, herunder bleskift, øver i at sidde på wc. Børnene tager selv tøj og ble af, de bidrager i det omfang de kan til at være selvhjulpen.

14.00 – 15.30 Eftermiddagsmad: Der spises eftermiddagsmad på stuen/legeplads i takt med at børnene vågner med fokus på selvhjulpenhed. Derud over er der leg på stuen/legepladsen.

16.00 – 17.00 mødes vi med børnehaven til huset lukker.

Dagens gang:

I børnehaven:

6.30 – 8.00 fælles morgenmad eller stille leg med de andre børn og voksne.

8.00 – 9.00 fri leg på stuerne, hvor de sidste børn kommer.

9.00 – 9.30 formiddagsmad og samling på begge etager. Vi synger, leger sanglege, snakker om hvad vi skal i dag, måske nogen har noget de gerne vil fortælle, snakker om årstider mm. Her er der fokus på de sociale spilleregler, det at lytte til hinanden og være en del af et fælleskab.

9.30 – 11.00 aktiviteter på stuen/grupper, legeplads, tur mm. Der tilbydes forskellige aktiviteter ud fra børnenes spor, samt nærmeste udviklings zone. Der igangsættes aktiviteter ud fra årets gang, så som traditioner, årstider osv. Her er vi som voksne opmærksom på vores barnesyn, børnefællesskaber, leg, dannelse og læring.

11.00 – 11.45 frokost: Vi har under måltidet fokus på selvhjulpenhed børnene deltager i borddækning. Børnene øser selv mad op på tallerknerne og hælder selv vand i koppen. Vi bruger sproget og vores sociale kompetencer når både børn og voksne benævner hvad de gerne vil have og hjælper hinanden. Vi skaber fælleskab omkring sproget ved fælles samtaler og vente og lytte til hinanden. Børnene deltager i oprydningen efter frokost.

12.00- 12.30 nogle børn skal i vuggestuen og sove, resten holder hviletid på madrasser til afslappende musik.

12.30 – 14.00 legeplads eller leg på stuen. Børnene har mulighed for fri leg eller fordybelseslege med de andre børn og voksne

14.00 – ind fra legepladsen, tisse og vaske hænder. Eftermiddagsmad er ofte på begge etager. Vi tager en stue ind af gangen for at skabe ro til afklædning af overtøj og toilet besøg. under eftermiddagsmaden kan vi snakke om dagen, hvad vi skal i morgen eller høre en historie. Herefter går vi på legepladsen eller hygger på stuen med div aktiviteter.

16.00 mødes vi med vuggestuen indtil vi lukker.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejdet med forældrene starter allerede ved rundvisning i Kantatehuset, hvor vi tilbyder et hjemmebesøg således at forældrene, i trygge rammer, kan fortælle om deres barn. Udover dette er vores fokus på forældresamarbejdet den nære kommunikation om barnet i dagligdagen, det kan være når de kommer/går og ved planlagte samtaler. En anden måde hvorpå vi samarbejder med forældrene, om børns læring er, hvordan vi kobler vores periodeplan og læreplanstemaerne sammen. Dette gør vi bl.a. ved at lave periodeplan og derigennem fortælle lidt om, hvad den næste tid bringer og hvad børnene laver i deres dagligdag. For at sikre den røde tråd imellem temaer, læringsmål og dagens aktiviteter har vi valgt, at hænge en beskrivelse af temaerne op på opslagstavlen til forældrene. Hvert tema vil have en dertilhørende farve, som vi vil ”prikke af”. Fx social udvikling eller krop, bevægelse og sanser. Igennem dagen er mange af de forskellige læringsmål og temaer i spil, men det vil være de udvalgte aktiviteter som vil blive ”prikket ud” som fokus. Udover dette bruger vi intra som giver muligheden for en større beskrivelse og evaluering af den enkelte aktivitet. Da hver enkelt dag byder på meget læring, udvikling og stimulering er det pædagogiske personale også bevidste om at en planlagt aktivitet med eks. et fast tema, kan tage en helt anden retning, når vi vælger at tage afsæt i børneperspektivet. Vi formidler også vores pædagogiske arbejde ud til forældrene i form af nyhedsbreve og forældremøder. På denne måde får vi skabt et fælles fundament mellem Kantatehuset og forældrenes fællesansvar for barnets trivsel, udvikling og læring.

I samtlige traditioner i Kantatehuset, eksempelvis sommerfest og Luciafest er forældrene deltagende i planlægningen af selve festen. På den måde giver det forældrene mulighed for, at følge deres barn i aktiviteten og få indblik i, hvad det vil sige for barnet at være medskabere af noget i børnegruppen.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Som udgangspunkt, er forskellighed en ressource, derfor er vores pædagogiske læringsrum så fleksible, at der sikres plads til alle, uanset om du er et barn i en udsat position eller ej. Det, at være barn i en udsat position, kan være en udfordring for både barn, familie, de andre børn i institutionen og personalet. Netop derfor er det vigtigt, at alle er parate til at skabe en atmosfære, hvor der er rart at være. Alle børn skal opleve at være en del af et fællesskab. Derfor er det en pædagogisk opgave at sikre, at dette sker på en sådan måde, at dagen opleves så succesfuld som muligt for den enkelte. Eksempelvis hvis et barn, i en udsat position, har brug for en voksen til at guide sig gennem dagen, så er det en opgave som det pædagogiske personale tager på sig, i en sådan grad at barnet sikres en god og tryk dag, hvor der stadig er mulighed for at være en del af fællesskabet, i det omfang det giver mening. Samarbejdet omkring barnet og dennes familie, koordineres eksempelvis med PPR, eller /og pædagogisk vejleder. Der udarbejdes Handleplan, som jævnligt justeres for at sikre, at fokus holdes på barnets trivsel, læring og udvikling. Der kan i perioder være behov for træning, det kan være motorisk, sprogligt m.m., hvor det pædagogiske personale, sikrer, at læringsmiljøet tilpasses således, at det giver mening for den enkelte. Hvis det enkelte barn har behov for at være i et afskærmet miljø, under en aktivitet, eller en rutinepræget læringsituation, så skabes der et lille miljø, hvor trivslen er i højsædet, for på den måde at sikre, at tilegnelsen af læring og udvikling forsat kan ske. Fx hvis et barn i en udsat position, der har svært ved meget larm evt. i garderoben, vil ikke blive sendt i garderoben, så det evt. i stedet, er med en voksen og måske en god ven.

Det pædagogiske personale er opmærksomme på vigtigheden, i dialogen til det øvrige personale, således at rammerne og tilgangen til barnet, altid er samstemt da dette er med til at skabe tryk og ro hos det enkelte barn.

Alle børn kan på et tidspunkt i deres opvækst opleve at være i en udsat position. Det kan være et barn har mistet en omsorgsgivende bedsteforælder. Dette vil kræve ekstra opmærksomhed og anerkendelse fra det pædagogiske personale, således at barnet føler sig tryk, set og accepteret. Når et barn befinder sig i en udsat position, har vi et meget tæt samarbejde med familien. Dette for at, sikre det bedste fundament for barnets læring og udvikling.

I løbet af en dag i institutionen kan alle børn få en oplevelse at befinde sig i en udsat position, netop pga. at alle børn er på hver sit udviklingsstrin og har forskellige forcer. Det kan eksempelvis være udfordrende for det ene barn at deltage i et rytmikforløb og for et andet barn kan samme følelse opstå i en kreativ proces. Netop derfor tager vores pædagogik udgangspunkt i det enkelte

barn ved at guide og inkludere. Derfor planlægges de pædagogiske aktiviteter på en sådan måde, at alle børn lykkes og får oplevelsen af at være en del af et fællesskab. En aktivitet kan både foregå i en stor gruppe, en mindre gruppe og én til én, for at skabe mulighed for læring.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Året før vores børn skal starte i skole rykker de i vores ”store gruppe”. Her er fokus på de sociale spilleregler. Dvs. at aktiviteterne bliver tilrettelagt på en sådan måde, at vi kan skabe rum for fællesskabet og respekten for hinanden. Dette gør vi eks. ved at starte dagen med en samling, hvor vi lærer at lytte til hinanden og vente på tur.

- Vi har også fokus på, at styrke koncentrationen eks. igennem spil, højtlesning, tal og bogstavleg.
- Vi har fokus på at gøre det tydeligt og givende for børnegruppen, hvad et fællesskab giver af muligheder.
- Vi gør brug af dialogisklæsning i mindre børnegrupper for at fremme koncentrationen og børnenes lyst til deltagelse.

Vi arbejder også med fri for mobberi fra Mary Fonden netop for, at børnene bliver i stand til at sætte sig i den andens sted. Ydermere passer børnene også på hinanden ved, at blive tildelt rollen som ”storeven” til kommende børnehavebørn. Vi deltager på de besøgs- og værksteddage, der er på de forskellige skoler og skaber samtidigt materialet til fælleskufferten til skolen.

I Kantatehuset er vi i nuet og i følelserne ved konflikter, hvor vi får talt om, hvad der rører sig hos hinanden, og hvordan de signaler barnet udsender, bliver opfattet og føles for ens kammerat. Desuden er vi også meget i dialog, når et samarbejde, en leg eller en opmærksomhed på hinanden går godt – dette italesættes af den voksne, så det bliver tydeligt for barnet, hvad der gik godt i samspillet med andre – og derfor får mod på at vælge den vej oftere.

Desuden skaber vi en opmærksomhed og respekt for det, at kunne bevæge sig rundt i trafikken så sikkert som muligt. Dette gør vi ved at tale med børnene om trafikens regler, skiltebetydning osv. Og dernæst gå på trafikture, hvor fokuset er, at se hvad der sker rundt omkring os – og

pas på hinanden, når vi befinder os i trafikken.

- Fx kan børnene i dialog med den voksne tale om, hvad der skal ske, når man skal over vejen – børnene hjælper hinanden med at kikke sig for og holde øje med et forgængerskilt.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Kantatehuset har vi flere ture om året til Kildegården, hvor børnene lærer om dyr, naturen og miljøet. Her er børnene i små grupper med til at fodre dyrene og deltagende i læreprocessen omkring dyrenes udvikling. Her er netop højt til loftet, således, at det giver ro til udforskning.

Derudover deltager vi i de teatertilbud, der er i Herlev kommune, og som tradition tager alle børnehavebørn, til juleforestilling i Ishøj Teater. For at forberede børnene taler det pædagogiske personale om teaterstykket med børnegruppen eller læser en bog omkring temaet. Vi samtaler med børnene om, hvordan man agerer til en teaterforestilling. Efterfølgende kan der blive skabt et kreativt værksted, hvor fortællingen kan forplante sig, ved at børnegruppen eksempelvis tegner det, de har oplevet.

Når vi i Kantatehuset holder Halloween og julehygge, er vi påbegyndt et samarbejde med nogle medarbejdere fra den lokale Netto, hvor de kommer med græskar, lys og ler til et fælles arrangement. Samarbejdet går ud på, at vi inviterer familierne til henholdsvis at skære græskar og lave juledekorationer med deres børn. Vi skaber rum både ude og inde, og giver en mulighed til forældregruppen for at deltage i en tradition og aktivitet med afsæt i børnenes perspektiv.

Både vuggestuen og børnehaven bruger flittigt det lokale bibliotek. Her er der mulighed for leg og historiefortælling. Samtidig skaber det er rød tråd til hverdagen, da vi låner bøger med hjem til institutionen, som har relevans til de enkelte aldersgrupper, og de temaer der optager børnegruppen. Udover dette samtaler vi også med børnene om vigtigheden i at behandle bøgerne med respekt, således at andre også kan få glæde af dem.

Børnene er med til at handle, både i det fysiske rum, hvor de har mulighed for at opleve, hvad det vil sige at respektere/ handle sammen med andre i butikken, og via nettet, hvor de er med til at

ønske nye materialer til huset.

Ydermere bruger vi de lokale legepladser, både for at møde nye "venner", men også for at udvide deres sortiment geografisk.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Da Kantatehuset er en institution i en gammel villa, med mange små rum i forskellige plan, der indbyder til fysiske udfoldelser nogle steder, mens andre steder ligger op til mere koncentrerede og fordybende aktiviteter. Vores læringsrum kan indrettes således at støjniveauet kan nedsættes, med lydabsorberende skillevægge. Dette gør, at rum i rummet giver mening, da der kan være forskellige aktiviteter i samme rum uafhængigt af hinanden.

- *Eksempelvis bruger vi kælderens til rytmik og motorikforløb, da børnene her, ikke behøver at tage hensyn til andre mere stille aktiviteter. På denne måde kan vi tage afsæt i børneperspektivet, og derved give dem mulighed for fysisk udfoldelse med et naturligt tilhørende støjniveau.*

Vores børnemiljø er baseret på vores værdier som er:

- *Tillid*
- *Anerkendelse*
- *Professionalisme*
- *Engagement*

I Kantatehuset tror vi på vigtigheden af, at lade alle mulige forskelligheder være til stede, side om side, og oven i købet bestrebe sig på, at kunne skabe forbindelser, samarbejde og venskaber mellem diverse forskelligheder. En tilgang hvor vi ser hinanden, og hvor vi rummer hinandens forskelligheder. Vi fokuserer på at vi sammen med børnene, er ærlige omkring hinandens forskelligheder. På denne måde, tror vi på, at man kan kommunikere, om udfordringer på en konstruktiv og respektfuld måde, der udvikler alle.

Vi arbejder anerkendende i vores professionelle pædagogiske arbejde. Vi imødekommer og rummer de forskelligheder og udfordringer, som hver dag byder på. Af samme årsag bestræber vi os på, at være åbne og tydelige i vores kommunikation. Med afsæt i ”fri for mobberi”, taler vi med børnene om at alle er forskellige, og vi lærer hvordan vi kan blive i stand til at aflæse hinanden.

Kantatehusets æstetiske miljø, understøttes ved at indretningen ligger op til forskellige legezoner. Fx:

- Dukkekrogen, som er visualiseret ved at kasser med dukker/tøj, befinder sig sammen med dukkevogne/seng. Her er der mulighed for inspiration til rollelege. Legezonerne følger stadig børneperspektivet, på en sådan måde, at det er foranderligt, så børnenes kreativitet og læring altid er i fokus.
- legeområderne, hvor fokuset er at skabe, bygge og udforme præsenteret således, at området er en smule afskærmet og det derfor er let aflæseligt, at der kan være et klods eller magnet værksted netop der. Legetøjet er præsenteret sådan, at det er opdelt og ikke blandet helt sammen – det giver børnene en lyst til, at gå i gang, da det er tydeligt, hvad man kan med netop den legekasse.
- på legepladsen, hvor Kantatehuset gør det tydeligt, hvad man kan – her er der også fokus på, hvordan legetøjet bliver præsenteret så det indgyder til leg, med stor mulighed for at inddrage børneperspektivet. Dukkerne er ofte et hit indendørs og derfor finder vi uden-dørsdukker og klapvogne frem – dette inspirerer til lange og dybdegående rollelege. Dinosaurer fylder også meget for børnegruppen, og derfor skaber det pædagogiske personale mulighed for, at der kan tages en kasse med ud. På den måde bliver, der skabt nye lege fx i sandkassen, her bliver der bygget tunneller, vulkaner og lavet dinosaurer fodspor.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi ser den alsidige personlige udvikling, som et fundament, der skal bygges stærkt op og være

fyldt med selvværd og selvtillid, før vi kan bygge videre med mursten og lægge på i barnets udvikling. I det grundlæggende fundament er det vigtigt, at vi voksne arbejder med en omsorgsfuld, anerkende, nærværende og tillidsskabende tilgang, så vi kan bygge videre på barnets kompetencer hos sig selv og i samspil med andre. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn erfarer sig selv og hinanden, får tillid til egne potentialer og udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Vi understøtter den alsidige personlige udvikling, ved at være åbne for børnenes ideer, tanker og fantasier. Vi bestræber os på at være undrende og ved at være nysgerrige sammen med, både det enkelte barn og hele gruppen. Herved tager vi afsæt i børneperspektivet.

I Kantatehuset bestræber vi os på at skabe læringsmiljøer, der gennem leg og andre aktiviteter bidrager til, at børn kan gøre sig erfaringer med sociale positioner, som sikrer et værdisæt, der kan være med til at udvikle og understøtte barnets dannelse og livsduelighed. De lærer at forhandle, tage hensyn til hinanden, give udtryk for deres følelser, få indsigt i de andre børns verden og forståelse for hinandens muligheder i legen. I fantasilegen er der mulighed for at leve sig ind i mange forskellige roller, ofte med udgangspunkt i musik, historier, eller en film man har set. Alt sammen noget der gør, at barnet kan få bearbejdet sine følelser og få en bedre fornemmelse for sig selv og andre. I legen oplever børnene også at planlægge, arrangere og fordele roller. Forestillingsevne, fantasi og kompromis bliver vigtige elementer i legen såvel i starten som undervejs i forløbet.

Vi har fokus på læringsmiljøerne der også understøtter selvhjulpethed. Mange af disse miljøer findes i vores daglige rutiner, vi vælger at se dem som en pædagogisk ressource. Når barnet bliver mødt af en tillidsfuld og anerkendende tilgang til, at det godt selv kan hælde vand op i koppen, smøre sin mad selv ved frokosten og tage flyverdragten på i garderoben, fremmes deres selvværd, lysten til at deltage i den givne situation og gåpåmodet til, at forsøge sig med andre udfordringer igennem dagen. Herved tillægger vi måltids- og garderobesituationer stor værdi, i og med at de forekommer hver dag og kan være et rummende læringsmiljø for børnenes alsidige personlige udvikling, når de mødes af engagerede voksne. Det er de voksnes ansvar, at der er plads til alle i fællesskabet, hvorfor pædagogens rolle under legen og de rutineprægede aktiviteter, vil være at understøtte og skabe de optimale rammer for at inddrage alle i fællesskabet. Fx:

- et barn i børnehaven der har svært ved at finde nogen at lege med på legepladsen, her er det den voksnes opgave at gå foran, at invitere alle på legepladsen til en fællesleg. Her lærer børnene at interagere med hinanden, inddrage hinanden og få følelsen af at være med i et fællesskab.
- i en rolleleg hvor børnene leger familie og 'en lille dreng' ønsker at være med. her er det den voksnes rolle at aflæse og guide børnegruppen til, at inkludere hinanden eks. at finde ud af hvilken rolle 'den lille dreng' kan indtage i legen.

I vuggestuen går det pædagogiske personale ved siden af barnet, ved at guide den enkelte ind i fællesskabet ved at starte en aktivitet eksempelvis i sandkassen. I indkøringen i vuggestuen er det afgørende for barnets trivsel og udvikling, at dette opleves som en tryk start. Netop fordi indkøringsperioden har fokus på det individuelle behov, skabes der grobund for trivsel udvikling læring og dannelse. Med afsæt i trygheden får barnet overskud til, at spejle sig både i det pædagogiske personale og børnegruppen.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

3. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
4. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børns sociale læring og udvikling fremmes bl.a. via legen. Netop derfor skal det pædagogiske læringsmiljø understøtte legen, da den er med til at lære børn at indgå kompromiser og løse konflikter. Den sociale læring og udvikling finder også sted ved at iagttage andres leg. Herigennem kan man tilegne sig de sociale spilleregler.

Nogle børn har svært ved at komme ind i fællesskabet, her er det vigtigt, at det pædagogiske personale er opmærksomme på både at kunne gå foran, ved siden af og bagved for at understøtte barnets deltagelse i det sociale samspil.

Kantatehuset sikrer, at alle børn har mulighed for at deltage i sociale fællesskaber, således at den enkelte kan bidrage værdifuldt og relevant til lege og samvær. Alle børn, inkl. de børn, der befinder sig i en udsat position, har brug for, at det pædagogiske personale ser forskellighed som en ressource. Læringsmiljøet skal invitere til mulighed for deltagelse og medindflydelse til fællesskabet. Barnet skal have oplevelsen af at blive taget alvorligt, ved at det pædagogiske personale lytter til dét, barnet giver udtryk for - både verbalt og nonverbalt. Vi anerkender og understøtter barnets ret til at vise følelser.

Relationer er en væsentlig del af grundlaget for at børn lærer at sætte sig i den andens sted. Derfor er det vigtigt at der sættes fokus på udvikling af barnets empati. Empati handler netop om at mærke egne og andres følelser, og det at kunne handle på måder, der også understøtter samspillet med andre. Relationer og venskaber har stor betydning for udviklingen af barnets sociale færdigheder. Derfor er det vigtigt, at relationen mellem det pædagogiske personale og børnene byg-

ger på ligeværd, forståelse og indlevelse.

- Eksempel: to børn i en konflikt får både fysisk og verbalt overskredet den andens grænse; i en sådan situation tager vi udgangspunkt i den henvisende adfærd, dvs. i stedet for skæld ud og irettesættelse guider vi dem begge igennem forløbet ved at spørge ind til hvad, der har udløst problematikken. Dernæst i talesætter vi begge parter følelser på en måde, at empatien bringes i spil. Med den henvisende tilgang byder vi ind med nye handlemuligheder, således at begge parter oplever en følelse af at blive set og forstået.

I Kantatehuset har vi også fokus på, at børnene skal lære at passe på sig selv og hinanden.

- Fx bliver der hvert andet år holdt førstehjælpskurser for den ældste del af børnehavergruppen; fokus er at hjælpe en kammerat, også når det er svært. Det kan handle om, at give plaster på, trøste hinanden eller hente en voksen, hvis dette er behovet. Dette hjælper også til, at flytte fokuset fra sig selv til en anden, da børnene herved lærer at sætte sig i den andens sted og aflæse situationen. Ydermere giver førstehjælpskurset også dialog i børnegruppen om hvad der er farligt og hvor grænsen går. Desuden giver det selvtillid til det enkelte barn at opleve, at det kan hjælpe en anden.

I vuggestuen skabes relationerne børnene imellem via den fælles leg, hvor alle har medindflydelse. Det kan være, at et barn gerne vil være med i en fysisk aktivitet som at danse eller hoppe, men har svært ved at byde ind til legen. Her er det, at det pædagogiske læringsmiljø opstår, da den voksne sammen med barnet får hjælp til at komme ind i fællesskabet.

I vuggestuen bliver man en del af storebørnsgruppe, når barnet bliver ca. 2½ år. Så inviterer vi forældrene til en lille snak. Vi snakker om hvordan vi i fælleskab kan arbejde hen imod, at blive klar til børnehavelivet. Hvad kan forældrene gøre, og hvad gør vi i vuggestuen. Vi kommer bl.a. omkring de sociale kompetencer, barnets alsidige personlige udvikling, sproget, det motoriske og hvilke forventninger, der er til et børnehavebarn. Gennem de sidste måneder i vuggestuen snakker vi jævnligt med forældrene om, hvordan det går. Forældrene får udleveret en lille pjece, hvor der står, hvad de kan gøre, og hvor de kan læse, hvad vuggestuen gør, for at hjælpe barnet godt på vej.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

5. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
6. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Kantatehuset har vi fokus på, at det pædagogiske personale varetager den sproglige udvikling fra vuggestuestart. Dvs. personalet er meget bevidste om deres måde at kommunikere på både nonverbalt og verbalt. Da alle børn lærer forskelligt, arbejder vi meget bevidst med sammenhængen mellem ord og handling,

- Eksempelvis til frokostbordet fortæller og viser den voksne hvad der på fadet af pålæg så børnene kan vælge hvad de har lyst til at smage. Det pædagogiske personale benævner hvad de kan vælge af mad og der snakkes også om hvad farve maden har mm. Vuggestuebarnet peger på et stk. spegepølse. Her sætter vi ord på for barnet ” Er det spegepølse du gerne vil have”, for at hjælpe barnets kommunikative færdigheder på vej.

I vuggestuen er det pædagogiske personale opmærksomme på, at italesætte vores handlinger med børnene.

- Fx ” kom og få bukser på”.

Når børn øver i kommunikationen, er det ikke vores opgave at rette dem, men derimod at anerkende dem og vise, at vi forstår, hvad de siger, ved at gentage ordet korrekt. På denne måde

giver vi dem selvtillid og selvværd til at fortsætte den sproglige udvikling. Netop fordi de ikke får oplevelsen af, at gøre noget forkert.

I vuggestuen er der fokus på sprog og kommunikation igennem dialogisk læsning, spil, ture m.m. Både i vuggestue og børnehaven bruger vi fagtesange, i vuggestue med fokus på, at få sammenhænge mellem ord og handling. I børnehaven med fokus på, at tilegne sig ny viden samt udfordre ordets betydning. Vi klapper også rytmer og navne, som er vigtigt færdigheder for at udvikle og mestre sproget.

Det har meget stor betydning for børns kommunikative og sproglige udvikling, at det pædagogiske personale er bevidste om, hvordan man udfordrer og bruger sproget i samspillet. For at kunne tage kommunikativ læring til sig, er det væsentligt at grundlaget for kontakt er trygt og anerkendende.

- Eksempel fra børnehaven; i børnehaven bruger vi dialogisk læsning således, at vi læser sammen med børnene og ikke altid kun for børnene. Vi inddrager dem i historien, spørger ind til ordene eller talemådens betydning og inddrager dem i selve historien ved at tale om, hvad personen i bogen mon tænker og føler. Efter højtlesning vender vi tilbage til nogen af de oplevelser og stemninger, der var i bogen og får en dialog om, børnene har prøvet noget lignende osv. Det har meget stor betydning for børns kommunikative og sproglige udvikling, at det pædagogiske personale er bevidste om, hvordan man udfordrer og bruger sproget i samspillet. For at kunne tage kommunikativ læring til sig, er det væsentligt at grundlaget for kontakt er trygt og anerkende.

I vores daglige samling arbejder vi med, at børnene får mulighed og hjælp til at kunne sætte ord på deres tanker og ideer - både i interaktion med børnegruppen og den voksne. Samtidig arbejder vi også med at udsætte egne behov, for derved at kunne lytte til hinanden. Derudover får alle børn støtte og opbakning til, at turde, at tage fortællerollen.

Vi er bevidste om hvor vigtigt sproget er i den enkelte aktivitet og for fællesskabet. Eksempelvis:

- i vuggestuen, når der leges i dukkekrogen. Her deltager den voksne både med ord og handling når der skal serveres mad, bages mm. Det er det pædagogiske personales opgave, at guide et barn der har svært at udtrykke sig i relationen til de andre børn.
- ved at det pædagogiske personale sætter ord på, om barnet har lyst til at deltage i en igangværende leg, og dernæst italesætter den voksne sammen med barnet, at det godt kunne tænke sig at være med, overfor dem der allerede har etableret legen.
- forsøger det pædagogiske personale at belyse den gode intention bag handlingen også selv om noget er gået galt. Måden hvor på vi samler op på sådanne situationer er ved, at forsøge at spore os ind på, hvad barnet tænkte og gjorde i situationen, før den endte hvor den gjorde. På denne måde forbliver vores kommunikation anerkende og tryk også i en konflikt håndterings situation.

I Kantatehuset skaber vi små læringsmiljøer, hvor vi har bøger både til højtlesning og til selv at læse – her blandt rim og remser, som giver en legende tilgang til bogstaver og ord. Vi har et stort verdenskort, hvor vi snakker om, hvor børnene har været henne af i verden, hvad de har oplevet, hvordan menneskerne i de pågældende lande taler og hvad, der er kendetegnet for de forskellige

lande. Vi har hele alfabetet hængende, dette giver anledning til samtale om hvad børnenes navne starter med og hvilken lyd, de forskellige bogstaver har. Derudover taler vi også om hvilke dyr, der starter med det samme bogstav som børnenes navne. Desuden har vi tal hængende, der tydeliggøre det visuelle i hvert enkelt tal, således at tal ikke kun er en lært remse, men noget, der kan bruges individuelt. I alle foregående eksempler bliver sproget det, der har hovedfokus i de enkelte aktiviteter da vi altid italesætter hele processen. Derudover tages der afsæt i børneperspektivet, da den voksne er åben overfor barnets initiativer og agerer på dette.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børn lærer gennem kroppen ved at sanse og bevæge sig. Derfor prioriterer vi, at børn kan og vil selv. Dette gøres ved at give børnene plads til at udfordre sig og forsøge ikke at begrænse dem, men stadig være med på sidelinjen til at guide og vejlede, samt have fokus på sikkerhed.

I Kantatehuset skaber vi læringsrum, både ude og inde, der inviterer til bevægelse. Bevægelse sker både individuelt og i fællesskaber. Individuelt lærer den enkelte at mestre sin krop, således at barnet lærer hvad kroppen kan og hvad, der er svært. Vi guider den enkelte og gruppen i at lære at mestre det grov- og finmotoriske, således at det sker gennem en legende aktivitet, med diverse fysiske udfordringer, som man lærer at mestre over tid, sammen og hver for sig. Relatio-

nen opstår, når en kammerat har brug for hjælp, og en god ven giver en støttende bemærkning eller hånd med på vejen. Det pædagogiske personale skal sikre det enkelte barn og gruppen, støtte og hjælp til at blive klædt på, i et sådant omfang, at barnet får den selvtilid og det selvværd, at man tør kaste sig ud i udforskningen af verden, med den succesoplevelse; jeg kan, jeg tør, mm. Fx:

- ved at lære at gå op og ned i tempo. Det at gå fra en stille sanseleg hvor de mærker og føler sig selv og deres krop til en vildere leg hvor de kan hoppe og kaste sig i puderne.
- når motorikbanen i vuggestuen tages i brug. Her løber børnene først hen til sansepladerne og tager sokkerne af, for bedre at kunne fornemme det underlag de går på. Efter denne sanseoplevelse hopper de videre til puderne og boltre sig på forskellige måder for derved at få stimuleret eks. vestibulærsansen.

I børnehaven når vi laver rytmik forløb, laver vi fagtesange, hvor både sproget og kroppen kommer i samspil. Desuden bruger vi instrumenter, som børnene er med til at bestemme. Disse instrumenter kan fx bruge til stopdans og fællessang. Denne aktivitet kan både være vokseninitieret eller børnestyret og altid med fokus på børneperspektivet.

Det er læringsrummet i samspil med det pædagogiske personale, der sikrer, at det er sjovt at bevæge sig, at bruge sin mimik på sjove måder, aflæse hinanden uden brug af ord mm. På denne måde er læringsrummet i Kantatehuset understøttende, således at barnets kropsideitet udvikles på baggrund af de erfaringer, det gør i de sociale relationer. Bevægelse tænkes ind i de daglige aktiviteter, både med den enkelte og gruppen. Udendørs har Kantatehuset gode udfoldelsesmuligheder, fx;

- er der fælles fredagsløb i nærområdet med fokus med en fælles opvarmning på legepladsen både for at udfordre energiniveauet, for at skabe en fælles glæde ved at bruge sin krop med fokus på det er noget vi gør sammen, det handler ikke om at komme først, det handler om vi er arbejder sammen om et fælles tredje.

Børnene udfordres motorisk ved at gå på line, hinke, hoppe, løbe og dreje rundt mm. Kantatehuset skaber mulighed for, at alle børn har plads og mulighed for at bruge sig selv på nye måder. Dette for at den enkelte kan udvikle bevidstheden om egen krop. Det pædagogiske personale støtter det enkelte barn og fællesskabet ved at sætte ord på, når de oplever at blive fysisk udfordret. Fx:

- hvis barnet falder og slår sig, hvilket er en kropslig erfaringsdannelse, som vi sætter ord på sammen med barnet. Og gennem "Fri for mobberi", lærer børnene at vise empati, aflæse hinandens følelser, hente hjælp ved behov og derved få de redskaber til at sætte ord, både på egne- og andres erfaringsoplevelser. De lærer, at de er en del af et fællesskab, der har brug for alle, ved at blive i stand til at hjælpe hinanden og selv få hjælp ved behov.
- i tråd med "Fri for mobberi" bruger vi også massagehistorier, dvs. at den voksne fortæller en historie som samtidig læner sig op af forskellige massageøvelser. Via fortællingen guides børnene til, at massere hinanden ud fra historien. Her er følesansen i spil og børnegruppen opnår en samhørighed om et fælles 3. Det pædagogiske personale skaber ligeledes læringsmiljøer der sikrer, at den enkelte i rolige aktiviteter, udforsker sin krop.
- har alle børn, efter frokost, afslapning. I Børnehaven ligger børnene på madrasser og i stilhed hører de afslappende musik. Her får de oplevelsen af hvad dette gør ved kroppen. De børn, der har svært ved at være i ro, får eksempelvis en hånd på armen eller ryggen

fra en pædagog, således at de får oplevelsen af at mærke sig selv på en anden måde. Der er børn, der har brug for at berolige sig selv, ved at "dimse" med en blød bold eller en lille bamse, så gives der selvfølgelig mulighed for dette.

Gennem arbejde med krop og bevægelse bliver børnene opmærksomme på deres og andres kropslige reaktioner. Børnene får kendskab til egne grænser med hensyn til at være tæt på andre. Dette sker ofte, ved forskellige aktiviteter i samlingen eller når der skal være plads i sofaen, til dem, der gerne vil høre historie. Det er med til at udvikle børnenes evne til at forstå og respektere sig selv og andre.

I vuggestuen skabes der "stille" rum ved at læse småhistorier, alt imens børnene sidder med en pædagog på madrassen. Der kan også sættes afslappende musik på, og her er det det pædagogiske personales opgave at sikre, at det enkelte barn får oplevelsen af at kunne være i ro på en oplevelsesrig måde. I vuggestuen bruger vi også eventyrfortælling og mindfulness for at bevidstgøre barnet om deres sanser og krop. Bevidstheden styrker både ego og identitet i det fællesskab man befinder sig i.

- Eksempelvis har vuggestuen sanseposer med fjer, børster, bolde og silketørklæder som de nyder at lege med kun i ført ble så hele kroppen kan blive stimuleret af de valgte materialer.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Det pædagogiske personale skal være bevidst om at gå foran, være undrende og nysgerrige rollemodeller. Vi skal tale med børnene om naturen, og om hvordan vi passer på den. Det gør vi ved samling ved at italesætte årstiderne for derefter at gå ud og mærke det på egen krop. Her giver vi børnene mulighed for, at få viden og erfaring gennem forskellige sanselige indtryk. Det pædagogiske personale er særlig opmærksom på, at nogle børn har brug for mere hjælp end andre, til at få øje på, hvad man kan bruge de forskellige elementer i jord, vand, ild og luft til.

I Kantatehuset skabes der rum for naturoplevelser, da det både har en kropslig, social og kognitiv dimension. Den enkelte og barnet i fællesskabet skal introduceres til omverdenen på en inspirerende måde, der skaber nysgerrighed. På denne måde får barnet lyst til at eksperimentere med den erfaring, de allerede har tilegnet sig, men ligeledes giver det lyst til at bruge sine sanser på en ny måde, der igen skaber ny læring. Eksempelvis;

- når det pædagogiske personale sætter fokus på de skiftende årstider og hvordan dette kommer til udtryk i naturen.
- når vi på vejen finder små nye blomster, som vi så vælger at tage med hjem og får talt om, at vi muligvis også har den slags blomster og blade på vores legeplads. Herved skaber vi en rød tråd fra natur til institutionen, hvor vi eksempelvis presser nogle af de hjemmebrag-

te blomster og blade.

Vi kan også vælge at udforske naturen i mosen, hvor vi har et projekt med at finde kogler og efterårsblade, som omsættes til et kreativt projekt. Dette skaber dialog omkring hvad de fire forskellige årstider indebærer, hvordan naturen ser ud igennem året og hvad vi kan bruge den til. Med disse aktiviteter får børnenes tilegnet sig ny viden. De både undersøger og afprøver nye tilgange til naturen og udelivet. Dette kan være en enkel måde at gå på opdagelse, fx at se blomster/træer gro, for at visne igen over tid. Dette henleder opmærksomheden på, at verden er foranderlig.

Vi bruger også tiden til at finde snegle, larver og edderkopper, som børnene får i små insektglas eller spande. På den måde får vi mulighed for at studere de små dyr, der befinder sig i vores udelivs nærmiljø. Vi skaber et læringsmiljø hvor fokus bl.a. er på de små dyr, hvordan vi behandler dem ordentligt og børnenes fællesskab. Udeliv og naturen skaber muligheder frem for begrænsninger; hvor "indeaktiviteter" kan tages med udendørs. I Kantatehuset tager vi gerne maling, farver og sakse med på legepladsen og skaber små kreative værksteder på vores legeplads. Vi danser til musik og laver sansestimulerende bevægelser og sangaktiviteter udendørs. Desuden anerkender vi, at børnene har brug for, at kunne have store armbevægelser og "fylde mere" – dette bruger vi også meget udelivet til. På vores besøg til Kildegården og i udelivet skabes der mulighed for kreativitet og fantasilege, fx når børnene finder ud af at bruge pinde, grene og træstammer, som forvandles og fortolker legen. Et andet eksempel, er når vi vender træstubbe og kigger på smådyr. Vi bruger også udelivet i vores nærmiljø, bl.a. i mosen, hvor der er mulighed for løb, boldspil og fælleslege, som kan få lov at fylde. Her kan vi også tage vores fiskenet med fange og kigge på levende planter og organismer.

Som udgangspunkt erfarer barnet i trygge rammer. Dette kan fx være i hverdagsrutinerne; da det her er trygt og sikkert at udfordre alle sine sanser og samtidig turde være kreativ.

Når barnet og hele gruppen oplever, at naturen er sjov og spændende, kan de her få en oplevelse af at være en del af noget større. Dette kan skabe underen, der giver lyst til ny læring. Dette ser vi bl.a. ved vores bålsted. Når der skal laves bål, er børnene med til at skabe rammerne og er en del af processen. De henter brændet til bålet og hælder vand på, når det skal slukkes. Desuden er de medspillere, når der skal laves mad på bålet. Derigennem tilegner de sig viden om madlavning. De lærer spillereglerne omkring et bål, som netop handler om både at passe på sig selv og andre. Da der er evidens for, at børn hurtigt bliver optaget af det samme, som den voksne gør, er det pædagogens opgave at bruge denne viden til at skabe læringsrummet, der får barnets glæde og nysgerrighed i spil, så den enkelte næste ikke kan lade være med at udforske det nye og spændende. Herved bliver børnene medskabere af egen læring.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder med børnenes æstetiske udtryk gennem kreative værksteder både i forbindelse med traditioner, men også generelt i hverdagen i vores pædagogiske aktiviteter. Vi vægter højt, at have forskellige typer materiale til rådighed, så børnene selv kan vælge og udfolde sig ud fra egen fantasi, men samtidig også, at kunne spejle sig i andre børn og få erfaring herigennem. Kultur er en skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser. Derfor er det vigtigt, at der igennem læringsmiljøet gives mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder, således at de kan forstå deres omverden. Derfor er det, det pædagogiske personales opgave at formidle kulturen på en sådan måde, at alle børn understøttes i at eksperimentere og afprøve i egne udtryksformer. Det pædagogiske personale skal sikre, at alle børn får erfaringer med forskelligt kulturelt input deriblandt malerier, musik, sang og historiefortællinger. Udover det æstetiske, som giver børnene mulighed for at spejle sig i andres livserfaringer, får de også oplevelsen af det nonverbale aftryk, som børn mærker i kroppen. Fx:

- at børn mærker spænding i kroppen når de lytter til en spændende eller uhyggelig historier. Det pædagogiske personale er lydhør og tager afsæt i børnenes perspektiv således at de selv bliver i stand til at skabe kulturelle udtryk, der derved kan give dem en værdi i, at for-

dybe sig.

- i vuggestuen hvor en gruppe samles om at male på et stort lærred. De får hver en pensel, hvorefter der er stillet flere farver til rådighed. Imens de maler kigger de på hinanden, oplever en samhørighed og griner og snakker. På denne måde bliver de bekendt med flere forskellige redskaber og materialer. De oplever hinandens forskellige måder at male på og et fællesskab opstår via denne aktivitet.
- i børnehaven, hvor vi udforsker og arbejder med forskellige materialer og maling – hvad sker der, når vi blander farverne, hvordan ser det ud når vi puster til malingen igennem et sugerør

Vores traditioner er båret af kulturen ift. julen, hvor vi har drillenissen og gavenissen på besøg. Børnene får på skift drillenissen med hjem. Efterfølgende får barnet mulighed for at bringe deres egen erfaring i spil ved at fortælle om deres oplevelser med nissen. Vi taler om, hvor julemanden kommer fra og læser juleeventyr. Vi tager også i teatret for at se en nisseforestilling. Den forankrer sig i børnegruppen efterfølgende i form af sange og dialog om oplevelsen. Ift. fastelavn, hvor børnene udtrykker sig kreativt, alt efter hvad der optager dem, både med henblik på fastelavns-pynt og udklædning. Netop her spirer fællesskabet og accept af forskelligheden da både en spiderman, en pokemon, en bamse og en prinsesse m.m. sagtens kan lege sammen og udtrykke sig forskelligt. Når vi holder fødselsdag, så hjælper vi barnet til at kunne være i fokusrollen, og samtidig får de andre børn styrket deres selvværd/selvtillid ved at turde stille sig op og synge en selvvalgt sang for fødselaren. Vi tydeliggør over for fællesskabet, at det er vigtigt at vise glæde på andres vegne og at gøre sig umage overfor hinanden, således at stemningen ligger op til "at du er noget særligt" i dag.

Kantatehuset bruger de kulturelle tilbud, der er i nærmiljøet. Såsom Kildegården hvor børnene lærer om forskellige dyr og naturens gang. Udover dette bruger vi det lokale bibliotek, hvor børnene får en større kendskab til bøgerne og den viden, de formidler til børnegruppen. Desuden gør vi brug af medborgerhusets tilbud omkring børneteater, som udvider børnenes kulturelle horisont. Ydermere tager vi gerne imod invitationen til Gammelgaard, der guiderne børnene igennem det kunstneriske univers.

Evalueringsskulturr

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsskulturr i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskulturr som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I Kantatehuset arbejder vi kontinuerligt og reflekterende med læreplanstemaerne. De tolv pædagogiske mål og de seks læreplanstemaer er fokusområder, vi arbejder med dagligt. Vi udarbejder i fællesskab en periodeplan. På planen får alle aktiviteter en farve, som er tilhørende til de forskellige læreplanstemaer. Således ved det pædagogiske personale og forældregruppen, hvad fokus er på den pågældende aktivitet lige nu.

Denne form for oversigt gør det lettere at overskue, hvad der bliver arbejdet med - både på stuen

og i huset.

Vi evaluerer på vores ugentlige stuemøder. Her er vi i en dialog om hvordan det eksempelvis gik med den forgangne periode. Vi drøfter om læreplansstemaet matchede med aktiviteten og de opstillede mål, hvordan kom børneperspektivet i spil, holdte vi det fokus på den gruppe børn, som tanken var fra start m.m.

Derudover evaluerer vi vores observationer, over det enkelte barn og børnegruppen, samtidig vender vi også blikket mod vores egen virke – fik ”jeg” skabt det pædagogiske læringsmiljø, som var nødvendigt for aktiviteten? Hvordan havde ”jeg” børnenes trivsel, dannelse, udvikling og læring med i mine overvejelser? Er der noget ”jeg” skal gøre anderledes næste gang? Ydermere diskuterer vi, om de aktiviteter vi laver, stadig er relevante for det enkelte barn, eller børnegruppen.

Både i vuggestuen og børnehaven arbejder vi med forskellige pædagogiske skemaer. Dette er med til at give en sammenhæng imellem læringsmiljøerne og børnenes trivsel, læringsudvikling og dannelse.

Vi laver gentagne aktiviteter med samme gruppe børn og samme voksne, da vi så har mulighed for at observere læringen og udviklingen. Den dokumentation, der skabes via evalueringen bruges til at optimere og have fokus på vores faglighed og tilgang til opgaven.

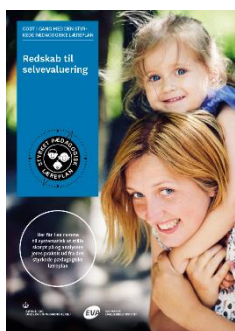
Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Når Kantatehuset skal evaluere læreplanen i 2022, gør vi brug af den opsamlede dokumentation, som er skabt herunder vores ugentlige evalueringer af læreplanstemaerne og de pædagogiske mål. Vi har fokus på personalets proces dvs. hvor fagbevidste har vi været ift. både at selvevaluere og turde at se på egen og andres praksis. Løbende evaluerer vi praksis ift. læreplanen både på stuemøder og personalemøder. Evaluering af hele læreplanen vil ske på pædagogiske temadage.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forandringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud